

לאחר המעשה: האם דבר פשוט הוא?

הרי קשה מאד לאדם לסבול ולראות את עצמו פחות מחברו, ועל דבר זה נכשלו רכיבים ונאנבדו: עיין בمسئילת ישראל (פ' י"א) מה שמשמעותו מי גרם לירבעם מי גרם לדורות מי גרם למלוגלים מי גרם לשאול מי גרם ליוואב וכור וכו'.

נוראות להחנון בזהם בעומק ובזקות העין :
ומה קשה שבעיר ישאר לנצח פחות בכבודו
מאתה הקטן מנו ?

יעקב אבינו ראה את צדקתו וענותנותו של מנשה גם בשעה זו, וזכה שכרכתו זו תשאר ברוכה לנצח, וכל אדם יברך את בניו, ישיםך אלקים כאפרים וכמנשה אף שההשגחה העילונה חשלול הגדולה מן הבכור ותנתן לצער, תשאר בנים אהבת אחים נאמנה ושלמה. ואין לאחר להמחנאות מאחיו הצעיר ממן.

ובכן זהה ברכה גדולה ויקרה, שיויכל אדם לסייעם באמירות מעין אלו בשליטות הומש ובראו

פתח לכל המדות השלמות והטובות. ולגאולה
השלמה, כי בין קנהה אין שנאה, ובאיין שנאה

ימוקן החטא שבגלו נחobar הבית וגלת יקרים.
 (דריז רבוי אברהם ולטס צ'ץ').
 וירכט ביזט התוא לאמור בז' יברך
 ישראל אמר, ישימך אלקים כאפרים
 וכמנשה וימת את אפרים לפני מנשה
 (בראשית מ"ח ב').

מהו ביוון ההוא ? שהיה די לאמיר ויברכם ?
ועוד שבעל לאמיר כתיב חסר וכאן מלא בוא"ז ?
(זהה"ק). ב"יום ההוא" הוא היום האחרון, לפני
יום הפרידה של האדם מעולם העשיה, לפני
הסתלקותו לעולם הנצח ופרידת הנפש מהגוף,
עשה רושם על כל העומדים מסביב הרואים
זאת, הנה נפרד הגוף מן החיים היקרים
על-אדמות, מקום שאפשר בו לזכות בעשיה
של מעשים טובים ופעולות רוחניות נעלות,
ארבעה טבות אמירות להשתטח בטעולם בהרבה

שניתנה לאדם, והנפש נק reputה בין געגועים הסותרים אלו את אלו, מצד אחד היא שואפת להרמיה למרומים ולשוב למקור המחצבת שלה, ומצד השני היא מתגעגעת להישאר עוד בעולם הזה, בעולם העשיה והרווחה, כדי להוסיף עוד מעשים טובים, ושני געגועים אלו מתנקשים זה בזו, הגוך עודם במאבק ההפוך והמנוגד של הנפש הפנימית.

וכאשר האנשים הניצבים מסביב מתבוננים בחמונה הוא הרוי זה עושה ורשות גדול עליהם, שמחמת מהעורה וונתפסת לרגע הגזול של חייו הנצח והיאבקות שני הרצונות, שנייהם רוחניים אך שואפים לשתי שאיפות מנוגדות,

חכמת המזרח

קובץ כבחר מeters חביבים ללחובן, רעיונות הקורות וציירות מוסריות לזכותן של חכמת והבסר תורה. מלבדם ספרי־דיברותינו, מכבי הדרשו ונדרשו המוסר, מתוקף שמי איזו לולג הנדרש סלאנס נצחן, ערך רתקתנות ועד בכלל,

בְּרָא שִׁיר
סודו וְגַלְעָד בֶּסֶד לֵין
מִשְׁחָה בֶן אֵיתָר הַרְחָה יְסוּדָא
וְיִבְרָכְתֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאַמּוֹר בָּה
אֲלָל לְאַמּוֹר יִשְׁמַמְךָ אֱלֹקִים
וְיִנְחַזְתָּ בְּעַמְּךָ (ו' ז')

כל הברכות שהאבות הקדושים
הם כמו אברהם ליצחק, וצוחק
אמарם בהם שהברכה הזאת תשאול
; יברוך כל אדם את בניו, רק על
רן, כמו שפי רשי' הבא לברכות
בברכתם, ויאמר איש אל בניו
כאמרים וכמנשה", ואם נראה
היא גודלה וחשובה מאד ומוענית
הרחה ברכה זו וכן של איש לבני
להתבעון מה המיתר שהיה באפר
אווי להתרבע בהם כל קר?

כאשר נתבונן, נראה שכן יש
וא רצוי להיות לדוגמא ולברכה, א'
יגדולות היא מدت הקנהה, וכבר א'
באורחות חיים "אל תתן לבך
ג חולה רעה שכן לה רפואה". ו'
איתו את כל המעשים אשר נעשו ח'
א קנאת איש מרעהו" ועוד א'
מota קנאה" (משל י"ד) כי הקנהה
דם לרוק עצמות ממש מכאב זה
שרי לו לאדם אם יוכל להגיע בזו
יא תשלוט עליו הקנהה אף במיל
יה עין טוביה על חבריו, וימנע
שנאה הנבעם מוקנהה.

והנה נתובון, מנשה הוא ה...
ה להקדימו בכל דבר וכן עשה י...
ת אפרים בימינו בשמאל אביו,
שמאלו מימין אביו, דיק לסדרם
יהיה שום פגיעה בכבודו ובכבודות
הוא הבכור, אבל יעקב אבינו
תידיו וישת על ראש אפרים א...
את שמאלו על ראש מנשה והקדמי
ברגילים ובחנוכת הנשאים.

אפשר לנו לשער את הפתעה
של מנשה על העלבון הגדול הזה,
וחשיבותו של ברוכות יעקב אבינו ע' זצמו נבהל כמו שמעידה התורה
שיישית אבינו יד ימינו על ראש
נעינויו ויתמוך וכרי אבל מנשה ע'

הדברים האלה כאבן על לבו כדי שבעשה
שיפתח הלב כגון בזמניהם המקודשים וכדומה
יפלו לתוכו עכיד. וילל שגם זה בכלל (אבות
פ"ב) אל תאמר לcessapנה אשנה שמא לא
תפרק :

ספר אש'דת על התורה

בָּאָרֶב מְשָׁה

ולל כברים עוקרים וביאורים בקורס
הדרשי בהגנת הפסוק — המורות
כל ובמי חיל וגדיל הבלתי —
להאר צי הופץ לעת המכחה וספה.
ולהבן אכלי בינה

הרב משה יהיאלה הילוי אפשטיין
 יזין יעקב ליטסמן, למוה העדיף יעקב את
 כבר ידענו שע יעקב אבינו הוא שורש הרוח
 איש גמilot החסידים, וכמו שאמר לאחיו:
 תר' רבה פ"ב) ע"כ: וויסח היה במצרי
 ביויסוף כתיב "וַיֹּסֶח הָיָה" — מותוקן לפ'
 ים. מנשה רומו למותו של יוסף, גם
 המלוכה כמש' בעבלי התוט' על התוור
 זה מנשה עיין רשי זוהר כי המליך
 מנשה שסייע לו היה קשור לפחות מה
 גם שפטינו (נהחמא ויזח) ויאמר ליטסמן
 ומפורש ב"מדרש הגadol" (ס"ט) «אפר

וְכַעַת נִבְנֵן הַיְכָב אֶת הַוִּיכָח שִׁיוֹסֶף רָצָה לְהַקְרִים חָסֵד וְלִכְנָן מִנְמָן יַעֲקֹב אֶבְגָּנוּ חַשׁ שֶׁמְאָה יָהִוָּה הַחָסֵד מִזְדָּר וְחַמְנוֹת וְנוֹימָס וְזַוְּיִה הַתּוֹרָה וּכְבָר בְּיַאֲרָנוּ (בַּמְאָרָב אֲכֹתָה הַעֲזָבָן) סַחְחָפֶד צְרִיךְ שְׂיָלוֹב עִם הַתּוֹרָה, וְלֹכֶן הַקְרִים אֶת אֲפָרִים לְפָנֵי מְנַשֶּׁה, לְהַרְוֹת שְׁצָעָה מִהַּתּוֹרָה, וְלֹא קוֹדֵם לָהּ.

ברכם ביום ההוא לאמרו (כ').
הה " ביום ההוא", ולמה נאמר "לאמרו"
יענו הכתוב, והוא מה שאמרו (מגילה מא)
לאחאב בן עמרי שעומדים מאפרים עוברים
ינו מובן, והרי אמרו (ר' טיג ב') כ'
ה רוחק מזקם, בಗל. שבדורות הבאים
לידתה עד סוף כל הדורות, פירך לא
בבעם ואחאב. אמן כשביקש יוסף ר' דב
צע י"א) ואנכי תרגמתי לאפרים חותם
בבל אפרים, והיינו שפען יוסף בראשית
עצים מי טאנם רואים, אך בעיקום ה
העימת על דב

ולכן נאמר "ב'ים ההוא" כלומר, שביום ההוא היו סוביטים תודיסטים לצאת עובדי ע"ז מורהה והוסיפה "לאמר", שחברת הדורות למדות הכל. ולכן אמר השיח' לבילטס "לא תאר את ה

מנשה, ולעקב גראטה יותר מדותו של אפרים
שהיא כמתגו. וזה שאמיר יעקב גם הוא יגדל
ואולם אהינו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהי'
מלא הגוים שעתיד יהושע לאצאת ממנה הזוא
ילמד תורה לישראל שהוא הטוב בעצם,
כאמור זיל (אבות פ"ז, מ"ג) אין טוב אלא
תורה שנאמר כי לך טוב נתתי לכם, והיינו
שמעלת התורה לא בלבד שמביאה לידי מעשה
אלא שלימוד התורה, בעצםו [אם הוא ע"מ]
לשמר ולעשותן. אין למעלה היימנו כאמור
זיל (פאה פ"א מ"א) ותלמוד תורה בגד

ולפי האמור יש לפреш עוד עניין אפרים
ומנשה שיוסף רצה להקדים את מנשה
ויעקב הקדים את אפרים. דהנה מנשה הוא
אותיות נשמה, ולפי דרכנו יש לומר שהיתה
עבודתו בקדוש בבחיה המוח והמחשבה לעורר
בshoreש הנשמה את התהווות האורורה העליונות
במקוםם, וזה שם מנשה ע"ש כי נשני אלקים
את כל עמל, וידוע ששביריה נקראת עמל,
כמ"ש (במדבר כ"ג) לא הבית און ביעקב
ולא ראה עמל בישראל. והיינו כי יוסף הגביה
עוף למעליה באוטו עת שהוילד את מנשה
עד שנשכח ממנה לגמרי עניין עכירה, ובבחיה
וז נולד מנשה. וכבר אמרנו במק"א שבאותו
בחיה שהמוליך הוא בעת הולדו עפ"י רוב
כך היא בחיה הנולד, וע"כ הי' מנשה באותה
בחיה, ודבר לא הי' לו עם גשימות עזה".
אבל אפרים נקרא ע"ש כי הפנוי אלקים
באארץ עניין, והיינו שישופך הי' או בבחיה
המשכת האורות הגדולות למטה שאף בארץ
عنيי הוא כחות חיצונים יתרבה ויתרחב
האור האלקטי. והנה יוסף רצה להקדים את
מנשה בחיה נשבה הוא התהווות ואורות אלקיים
שכך הוא הסדר התילה להטהות ואח"ס
להמשיכם למטה, וזה כי זה הבכור, וגם בחיה
נסמה לעולם נקרא בכור כי זה הוא ראש מכבלי
חלקי האדם. אך יעקב הקדים את אפרים
שזהו רבוותא יותר שאף בגשמיות יאיר ב-
האור האלקטי שהוא תכלית המקווה לעתיד, וזה
שאמר ואולם אותו הקטן יגדל ממנה וזרע
יהי מלא גיגים שימשיך האור האלקטי שייאנו
גם בגשמיות השם והירח לעניין כל הגויים
בעניין להבה שלשלת מרותק:

ולפי האמור יש לפреш העניין שיוסף רצ'
להקדים את מנשה וייעקב הקדים את
אפרים. כי יוסף רצה להקדים את עניין
התהוואות הנפש שבבל למלעת השכל, ס-
לעומת גודל המרירות בנפשו תומתק
אה"כ הארת השכל, וכמשל המאלל שיוותה
ויזון ביתור לאש שרubb לו ומשתוקק אליו
וכמ"ש (משל כי") נפש שבעה טובות נופ-
ונפש רעהה כל מר מותה, עד שכשר האה
שבע לוגרמי לפעמים אכילתו היא אכילה
gashe זאגנה נחשבת אכילה כלל ואינו מ-
כל. אך יעקב לא הפסים להמתין במעז-
הארת השכל עד שידע ויבין וישכיל מקו-
להות רעב וצמא יותמרמר נפשו לזה, וזה
שאינו נכנס לתוכן הלב כמשל הגיל שלא
שאינו רעב כי"כ איננו מזון מים יותר ט-
להקדים הארת השכל ולחשקיע רעיוןנו
בתורה, יהיו הדברים על לבך, כמו שה-
כך זקנינו האדמור זצלה"ה מקעקז בפיר
הכתיב (דברים ו) והוא הדברים האלה א-
נancy מצוק הימים על לבך. שלכוארה בל-
מבעי לי, ואמר שאף שהבל סתום ו-

שידע עצמן שואה בעיון מזוזה בלבבות, והי' לו בעצם הנושא שהי' נושא בעצם בו חזה לשלם את חובתו, וכל איש מר נפש שהיתה נפשו מריה עליון על התרחקו מאת פni ה', עכית'ך. וכן יש לפרש שענינו מנשה ישחי' לו נושא כב'ל, ואפרים הוא התפשות הארה אקליט. וודעת יוסף היהת שצורך להקדים את מנשה, כי לפיו גודל הידיעה שבאדם אין מצבו ונושא בעצםו והצמאן גודל אצלו באותה מדה יכול לקבל את ההארה האקליט. ואם יחסר לו הצמאן אי אפשר לו לקבל, וכמ"ש (משל כי') נפש שבעה בתום נפתח. אך יעק'א ע"ה לא האסכים עמו להמתין בעבודה על הגמאן ורנושה אלא יהי' איך שהי' יקדש את עבודתו בתורה ובתפללה אף שבלי גמאן איינו מקבל חיים אלquit ממנו כמו האוכל כשהוא שבעה שאינו מTEL בעיון, מ"מ יכול להישג עכ'ב' מזה גמאן וכמ"ש (תולמים ל'ד) טעמו וראוי כי טוב וגוי, ולרמו זה הקדים את אפרים

לפני מנשה:
ולפי האמור יש לפרש העניין שבין יעקב
ליוסף, שיווסף רצה להקדים את מנשה
לברכה ויעקב הקדים את אפרים. דהנה מונח
נקרא ע"ש כי שני אלקים את כל עמליו וגבורתו
ובראשי (במדבר כ"ג כ"א) בפסוק ולא ראה
עמל בישראל שהעבירה נקראת עמל, והיבין
שהדקה כ"ל בחו"ן הרע מעליו עד שכל העניין
שיש עכירה בעולם נשכח ממנו, וזה תכליתו
סור מרע, ומתקامر ששבח מככל ידיעת
מעיקרה כבש"ס שבת (ס"ה) ומתקара ליל
שם זה מככל שכר היותה בחו"ן מנשה כי השם
כוורת על מהותנו. שם השני קרא אפרים כ-
הרבני אלקים בארץ עניין, והינו אף באර
ענין שהוא לו ורבה הקדושה אצלנו, וכען
זה אויר לו ופורה ורבה הקדושה אצלן, וכען
שכתבו (מיכה ז') כי אשב בחושך ה' אויר לו
זה מורה שחי עטם טוב בליך רע של לא
ביכולת הרע להאפיל את בהירות עניינו
והנה יוסף שמעלתו נצמת שפאת בריחתו
מהרע בא לעומתו אל הטוב בידיו
בזוז"ק שמקל מה שאדם בורה מהו
 והטומאה בא לעומתו לטוב והקדשה וויאו
 משלו נתנו לו וכרי, ואינו דומה ליעיל
 שמדונו בעצם כניל אלא מצד ההיפוך. ווי
 לומר דהנה ידוע שניהם הם ב"ח' שב
 מ"מ נראת שיווסף הוא בחו"ן שבת זליל
 וייעקב שבת דימנא. שבת דיליל הקדשו
 באה על האדם מהמת בריחתו מחשבונו
 הרבים שחשבו בני האדם ומתדרדי דה
 עלמא לעומתו בא להסתופף בצל קדשו
 וכולחו מתעטרין בנש망ין הדתין והנה
 מקבל למדתו של יוסף. אבל שבת דימנא
 העלי' היה בעצם, וכמו עליית עזה' בדביה
 ילכו מחליל אל חיל והוא עלי' בעצם
 מצד ההיפוך, והוא מקבל למדתו של יע
 שהיא בעצם כניל:

ונראה דלעומת שנייה אלה הם מנשה ואפרים
מנשה ע"ש כי שני אלקים את
עמלי, והינו שמחמת בריחתו מן העמל ש
בעירה כנ"ל במאמר הקדום זכה למעמידה
בעין שבת דיליליא וכמדתו של יוסף. א'
אפרים ע"ש הפרוני אלקיהם בארץ עני ו
התפשטות גבול הקדושה בעצם בעין ש
dimma כמדתו של יעקב. והנה כל דרך א'
שהגיעו בו להצלחה ישר בעינוי, ע"כ לי'
נראתה יותר מדוית וע"כ רצה להקדם

הח' וצ' להר' רגיל להסביר לבאים אצלו לבקש ברכות: מרים דרבנן
רבו הברכות לולמוד פרק אחד במשניות ומה אתם באים אצלו? ז' ודאי
ח' וצ' לא היה ח' מונע טוב מובלעת, אלא הבקרות שלו היה עליהם
סבירם כי ברכה מאיישדק הפעול יותר מלמד התורה, והרי הי' הלא מוקד
יכבה, ברכות לא וממצאות ב'קונסואטות' של ציקיטים חולקים כלל הבא אחריהם,
כח' ציריכם להיות מוחאמת לה, וממי הוא זה היודע את הסער ומהלך
ברכה?

הנה אחרי שבסדר הרכות ציריך לחיות כי הבכור יה' מיטון לברכה,
ול שאשים שיחק להפוך בוז, כי מצד סוד הברכה לא תבוא בדרכים אחרים, וויסוף
בר כימנש הא בכור, הוא הקודם והוא המזמין לברכה, הנה ודאי הרע
על המשעה, ולא מוסט כדי להחוшиб את הבכור, ושלא לחת את העציר לפניו
כבוד ממנה, ללא משום שלדעתו לא מחול הברכה בשום אופן על בני עכשי
ר' כי הופרע סדרה ובוטל הלכה, ועי' בישק שים ימינך על ראשו, וברכם
אש עוז פעם, ועי' היא שבאה השובות של יעקב, כי לא טעה כלום, אלא ידע
שב כימנש הוא בכור, וגם דעת היבט מהלך הרכות, אילם כבונגה הוא אשר
קדים את הפלן לפני גונזול, כי אם נט הקטן יגדל על הגודל, וישם לשעה
ודורות את אפרים לפני מגשנה, קבע אותו להקדימים כן באמת לכל דבר, גם
בגיגים גם בחנוכת הנשיאות, וא"כ לא טעה כלום במהלך הרכות, וכמו שעשה
הוא סדרם באמת, וכן היה סדרם לעתיד, כן יברך ישראל לאמר ישים
להם באפרים וכמנשא. (עוזן רמב"ן כאן פסוק י).
וברכם בזאת הוא לאמר כך יברך ישראל לאמר ישים אליהם באפרים
... (ז) וברחאנ' ברא לרבך אמר בנו יברך ברכותם ויאמר איש

וברכתם בזאת ההוא לאמרך כך יברך ישראל לאמר ישים אליהם כארופ
גמגנשא (mate, כ). וברשי': הבא לברך את בניו יברכם בברכתם ויאמר איש
בונו ישימך אלהים כאפרים וממנשה. והנה מה יש לאפרים וממנשה מוה שאיש
אמר לבנו ישימך וכמי? והסבירו הוא כי בירך את אפרים וממנשה במדה גודלה
לך, והrisk להם ברכה עד בלי די, עד כי מי שרצה לברך את בנך יזכיר
ברכתם של אפרים וממנשה, וمبرחם שהם יתררכו כולם הנזכרים בהם. מ-
זהו גם כן הביאר באחרות שאמור לו הקב"ה ונברכו בן כל משפחות האומה,
ועין לעיל, יב, ג — בדרכינו שם). וכגדיר שמצינו בגמ' (בב' טו) אמרו על
איוב שמי שנטל פרוסה ממנו היה מתברן, כי ברוכתו של איוב הייתה כל כך גדולה
גדולה, עד שכל הגונע בו היה נתעשרה. וכן הוא כאן כי בירך את אפרים וממנשה
ברכתם בהרהורובת עד כי מברחם הם הרוחקה ברכה לכל הנזכר בשמותם.

שם משמוראל

לע' גור' שומין גור' גור' גור' גור' גור'

ולפי האמור יש לפרש הענין שבין יושף
ליוסף, שיוסף רצה שיוקדם מונשנה.
לאפרים ויעקב הקדימים אפרים למנשנה. דהיינו
לומר דעתינו ומהות מנשנה הוא הסרת המונשנה.
והי יושב לפני יוסף והוא הכניס את שם
לבית האסורים כבמדרש (פ' ז"א), ושמה
מורחה ע"ז כי נשני אלקים את כל עמי
והעמל הוא המונען, ואפרים מהותו החפשטי
הארה אלקיית ושבוע ה' והי רגילה לפני יעיש
בתלמוד, ושמו מורחה ע"ז כי הפרני אלק
בראץ עני. והנה יוסף הוא גואל ובגאנז
הסרת המונען קודמת ע"כ רצחה לתקדימים
מנשנה אבל מדת יעקב היה המשפיעה ביד
למבינים ומופרש בכתוב ואלקים הרו
אותי והוא פרנסת, וידעו דכל הארכיכים בסכ
פרנסת ובפרנסת הנtinyה קודמת ע"כ הקד
את אפרים, והנה במדרש שם שפראן
גדולה מן הגאולה ע"כ אולין בתר פרנסת
וקם דינא כי יעקב אבינו והקדים אפרים

נענה רבי משה ליב ואמר לא מפני
שחטם ולא מפני החרפה נתעלפתין אלא
וותה שעיה צירתי לעצמי בדמיוני, איך היה
שר אבוא לעולם הבא לאחר הדרכ הרוחקה
ארוכאה של העולם הזה וישאלוני מה הבאת
ההען הרוחקה הוו, דורך המסתור והרוחחה?
ה תורוה ומה מצוות אתה נשא עמך? ואכן,
זה הבושה שורפת או את הפנים כאשר
הטענו הוּא דל וריך

וכן מספרים על החפץ חיים זצ"ל, שבעיר
ולדתו זעטיל הסמכה לוילנה, היה מטורף
חד שהיה יומם יומם מכח ורגלו מוחק של
אה פרסאות מזעטיל לוילנה כדי לחתך מגבאי
ההמ"ד דשם קמצוץ טבק להרחה והיה חור
ת כל הדרך בו ביום, החפץ חיים היה
משיל מעשה זה בשיחותיו על חשבון הנפש

יום האחרון שבו יבוא האדם לעולם האמת שאלתו מה הבאת מדרך כה רוחקה שמרוחק ילכו הוא כמה מאות שנים ויתברר לו שלא ביא אלא קמצוץ של טבק.

בלזר, שפגש את האדמו"ר רבי הורביז

וכאשר יזכיר את הימים ההוא, אזי יזכה לכך
מי ימלאו בתורה ומעשים טובים, שלא
יריקם וכמ"ש בזוהר ק"ק "וירקרו ימי ישראל
את", לא כתיב ויר�� יומן ישראל אלא ימי?
בכמה ימים ימות האדם, והרי בשעה אחת,
ע' אחד מות ויזוצא מן העולם אלא אף למדנו,
שר יבקש הקב"ה להשב אילו רוח האדם,
אותן הימים שנתקיים האדם בזיה העולם
קדושים לפני וועלם בחשון. אשר חילקו של
דם הוא שמיין מתקדמים אצל המלך בלי
שה, ולא נדרחה יומ אחד מהם לחוץ בשבייל
עיריה, ולפיכך כחוב בצדיקים "קריבת", לפי
מתקרבים ימי לפני המלך בלי בושה. או
הם לרשעים שאין כתיב בהם "קריבת", כי
כך יתקרבו ימיהם לפני המלך, שהרי כל ימיהם
חתטא נמצאים ולא יתקרב לפני המלך".

ומשה וריבינו למד מיעקב שלא הוכחן אלא מוקן לוthon, והרי זה מבהיל שמשה וריבינו בכל שנים הרבות, גם בעת שהיו רגעים מוכשרים איזומניים היטב להטיף להם מוסר, נמנע מכך, עשה זאת רק קודם מותנו, כי אז הוא הזמן יותר מנכשור ומעולה שבני ישראל ישמעו ייכבלו דבריהם חrifim וקשיים.

הרגע המרום של פרידת יעקב מבני היה
כך מועיל בפועלו עד שהשפעתו נמשכה
לדורות ולשנים ולעתיד הרחוק, והוא הועל
לדור העניים אף במקומות היותר קשים
שם משה ובניו פחר לנגע בהם. צוות יעקב
עליה לסדר הכל במקל, זוהי ריק תוצאתה
יום ההוא, מן היום האחרון הפועל ישועות.

זכרון יום המוות מכנייע ומעמיד על הברכים
את אביר הלב, אף את הרוחק, גם הכנענים
נענו לפני השבטים במיתת יעקב אבינו, כמו "ש
ירא יושב הארץ הבנוני את האבל בגורן
אטד", אף הכנענים עשו באבלו של יעקב,
מה עשו? ר' אליעזר אומר איזורייהם החיוו,
שמעון בן לקיש אומר קשי כחפיהם המתו,
בן אמרז זקפו קומתם" (ירושלמי סוטה פ"א
(הכנענים שבאו מוויגים בנסק דבר, מלא
עס ורציחה, אך מיד נתרוקנו מכעס וחוש
וחם, רעו נפלו והתנפלו לפני שבטי יה
ופפו קומתם התויר את איזורייהם שנתארו
בדי להחנfel על השבטים ולהרגם. הם הכנ
את עצם לאotta שעת כשור כאשר השבטים
מצויים באבלם ובצער על מיתת אביהם ואינו
מוכנים למלחמה, חישבו כי זהה השעה הנכונה
ללחטול שלחמת ולבלחם.

אבל כיוון שראו את חמוןת הפלישה והמו
של אביך הרועים, את עומק צער הבנים שבל
יה ואת כל האויריה הרצינית הדרא, והשפּוּל
מאויריה זו עד כדי כך עד שידיהם מחרשו, ורוח
אבדה להם, לבם נחרך, כרע על ברכיך
והשתחפו עם האחים באכלים על מות אביה
עד כדי כך גדול ומועל ה"יום ההוא", שהה
משפיע אפיקו על עולם-הלב כמו הכנענים למען
את קומתם עדי ארץ ולשכן חמתם וכעסם. ול
כאן "לאמר" מלא, ואז שהוא אמרה מועל
רפואה בדוקה ומנוסה הפועלת רושם רב,امي
זו היא טוכה ומלאת תועלת, וזאת מטעם "בי"
ההוא", ביום האחרון לחיים, זה נזק רוחני ד'
העין ימשחך אם היציר והטבע.

then as

בן ירחב הליינוויז גולדלינג

ויקח יוסק וגור את אפרות בירמוינו משמאלו יונראאל ואת מנשה בשמאלו מפני ישראל (מת. יג). וברשות': הבא לא קראת חבירו ימינו כנגד שמאל חבירו וכיוון שהוא הבכור מזמין לברכתו. והלן: וירא יוסק וגור וירע בעניינו וגור כי זה הבכור שם מיניך על ראשו ומאנן אביך ואמר ידעתי בני דיעתי גור, ובאמת יש כאן שאלה. כי מה היה השובתו של יעקב ידעתי בני דיעתי, הכל זה הוא אשר הרע לו ליטוס, כי אחרי שמנשא הוא הבכור, והבכור הוא הארךיק להיות מזמין לברכתו, ועל כן רצאה שיברך את מנשה על ימינו, ומה יחן לו השובתו דעתמי בני דיעתי.

מהו הוראו כי לא כPhi שרגיל אכלנו שחולכים אצלם "איס אידיק" לבקש
מןנו "ברכה", וחושב כי האיש-הבדיך ודיין יש לו "קוטסה" מלאה ברכות,
ומבקש הוא ממנו שיתן לו את מהם. לא כן הוא הדבר, גם לברכות יש מחד
וסדרה, רק זה המוכן והמוראות לאות הברכה רק אלו הרבקה ונגיע, אבל בשום
אופן לא שיגינה זה שאינו ראוי לה, ולא תחול על זה שאינו מותאם לה. (ועיין
הערה בפ' סדרת הרכז, סוף).

ואפשר לומר כי אכן שינוי הכתוב פעם
בפסוק את המלה "לאמר" "ויברכם ביום הה
לאמר, בן-יברען ישראל לאמר", דהיינו
שיחזוו תמיד על לשונות ויזכרו את היום הה
היום המר של הפרידה, את זכרון המות הממ
את החיים, וחוזל אמרו "הרווצה שיחיה"
את עצמו (חמיד ל"א), כלומר צוריך האדם
לעצמו חמיד את יום הפרידה, כדברי הר^ז
זיל (אורחות חיים) "זכרו יום המות
וצדקה לדורך הכן, ושים בין עיניך شيء אלו
יהיו מזומנים לך ליום הפירוי, ומתקן בך
תמסה, ויבהלוך רעיעון מידי זכרך חרודת
יגינוי בך זראי זיל".